

obhájcův podpis k opravě vrácené, podali zmateční stížnost novou, poněvadž druhá věta odstavce čís. 3 §u 1 trestní novely z roku 1877 má za předmět pouze odstranění formální vady, totiž nedostatku podpisu obhájce a stalo by se při opačném názoru ustanovení o lhůtách ilusorním a bezúčinným. Tytéž úvahy platí zvýšenou měrou i v projednávaném případě. Ustanovení druhé věty §u 1 čís. 3 novely jsou, jak již uvedeno, rázu čistě formálního a tvoří kromě toho, což nelze přehlédnouti, jedinou výjimku ze zákonné zásady, vyplývající z ustanovení §u 6 tr. ř., že 8denní lhůta §u 285 tr. ř. k provedení zmateční stížnosti je neprodlužitelnou a nepřekročitelnou. Vyjimečné toto ustanovení nelze dle všeobecných pravidel o výkladu zákonů vykládati způsobem rozšiřujícím. Důsledkem toho není přípustno, by stěžovatelé libovolně místo, aby zmateční stížnost, vadnou následkem chybného podpisu obhájce, znova předložili opatřenu tímto podpisem, volili cestu jinou, totiž provedení stížnosti do protokolu. Že jedině tento výklad zákona jest správným, plyne nejen z doslovu druhé věty §u 1 čís. 3 novely, jejímž účelem je výlučně odstranění formální vady, nýbrž i z úvahy, že by při opačném názoru bylo stěžovateli možno, propadlou již lhůtu k provedení zmateční stížnosti libovolně měniti a prodlužovati, a byl by postup takový pouze nepřipustným obcházením přesných ustanovení §u 6 a 285 tr. ř. o neprodlužitelnosti lhůt, což nejlépe vidno i v tomto případě, v němž by obžalovaným bylo umožněno, přes to, že lhůta k provedení zmateční stížnosti prošla již dnem 18. března 1924, ještě do 24. března 1924 zmateční stížnost protokolárně provésti. Na tom nemění ničeho okolnost, že zemský soud obžalované mylně poučil, poněvadž předpis zákona změniti lze pouze novým zákonem a nikoliv mylným soudním poučením. Nebylo tudíž lze k opožděným vývodům, podaným do soudního protokolu, dle §u 1 čís. 1 novely míti zření.

Čís. 1657.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Rušení obecného míru v republice dle §u 14 čís. 5 zákona. Na úmysl pachatelův lze usuzovati i z pouhého úryvku jeho řeči.

(Rozh. ze dne 3. června 1924, Zm II 115/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Mor. Ostravě ze dne 18. prosince 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem rušení obecného míru podle §u 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje číselně důvody čís. 4 a čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Tohoto důvodu neprovádí po zákonu. Ačkoliv napadený

rozsudek zjišťuje vědomí obžalovaného o tom, že jeho řeč směřovala ku snížení vážnosti republiky, odmítaje stěžovatelovu obhajobu, předpokládá stížnost, že slova stěžovatelova byla jen kritikou určitých jednotlivců a že neměl na mysli český nárok jako takový, nýbrž jen místní činitele. Odchylujíc se takto ve svých právních vývodech po stránce subjektivní od skutkových zjištění nalézacího soudu, neomezuje se stížnost na právní rozbor zjištěného děje skutkového v jeho celistvosti a sluší ji v tomto směru pokládati za vůbec neprovedenou. Nelze bezvýhradně souhlasiti ani s názorem stížnosti, že z pouhého úryvku některé řeči nelze poznati, k čemuž řeč směřovala a jaký byl záměr (úmysl) mluvčího. I v pouhém úryvku o sobě může se protiprávní směr celé promluvy a trestný úmysl mluvčího projevití způsobem tak zřejmým, že netřeba přihlížeti k tomu, zda tento směr a úmysl došel výrazu též v ostatních částech promluvy. Avšak úryvek může i vypadnouti z rámce ostatní promluvy. Mluvčí může příležitosti, že promlouvá o nezávadném předmětu způsobem nezávadným, použití k vývodům, pohybujícím se ve směru protiprávním a uskutečňujícím úmysl trestný. K takovému vybočení stěžovatele z rámce pouhé promluvy o záležitostech volby obecního výboru a o účelnosti toho, by zvolení byli nikoliv kandidáti komunističtí, nýbrž kandidáti lidové strany, v něž byl mimo jiné Čechy a Poláky vřaděn i stěžovatel, může poukazovati poněkud nejasná věta původní výpovědi stěžovatelovy, že chtěl občany záblatské, zejména Poláky přivábiti na svou stranu a odvábiti od komunistů tím, že zapletl do své řeči politické otázky. Stěžovatel tvrdil ale současně i, že mluvil jen proti komunistům, nechť je hanobiti český národ, po případě republiku Československou a při hlavním přelíčení hájil se stěžovatel tím, že řečnil proti hlasování na listinu českých komunistů, ježto jako sousedé jej a jiné Poláky provokovali a přepadali, a že na Čechy všeobecně jeho výroky se nevztahovaly. Třebaže tedy stěžovatel objektivně většinou doznal, že závadná část jeho řeči zněla tak, jak ji dosvědčili svědci, hájil se přece po stránce subjektivní, že jeho vývody neměly ani v této části dle jeho úmyslu (vědomí) onoho směru, v jakém je pojali svědci. Nehledě ani k tomu, že průvodní návrh obhájcův vyličil obsah a smysl řeči stěžovatelovy mnohem úplněji a přesněji než odpovídání se obžalovaného před soudem, a okolnost, že stěžovatel doznal většinou objektivně závadné projevy, nesprostila dle zásady §u 206 tr. ř. nalézací soud povinnosti, by — zejména po stránce subjektivní — vyhledal skutkovou podstatu tak dalece, jak to dle průvodního návrhu obhájce bylo možným.

Slovo »Češi«, stěžovatelem v závadném projevu použité, mohlo se vztahovati jak na Čechy vůbec, t. j. na český národ v jeho celku, tak i při nejmenším dle úmyslu stěžovatelova, mluvil-li před tím o činech komunistů a byli-li kandidáti komunističtí vskutku nebo dle předpokladu stěžovatelova vesměs Čechy, po případě výhradně na tuto skupinu Čechů; za zmíněného předpokladu mohla i další věta stěžovatelova, že Poláci nemají žádné svobody a práv, mířiti buď na český národ (Československou republiku) nebo jen na české komunisty). Tato dvojí možnost jest zde tím spíše, že svědci neudali, jakž ani stěžovatel nedoznal, že tento ve zmíněné větě použit — jak napadený rozsudek zji-

štuje — slov »v Československé republice«, nýbrž stěžovatel doznal toliko, že řekl, že Poláci nemají žádné svobody a práv, a svědci potvrdili jen, že řekl »nemají Poláci u n á s žádné svobody« a slova »u nás« mohla po případě znamenati jen »v naší obci«, ne-li dokonce jen »od naší (svědků) strany«. Jakým směrem se objektivně nesla, k čemu mířila závadná část projevů stěžovatelových, zvláště však dle úmyslu (vědomí) stěžovatelova, lze proto spolehlivě zjistiti jen porovnáváním s ostatními vývody stěžovatelovými. Ovšem možno, jak již podotčeno, v závadných výrociích shledati po případě samostatné, protiprávním úmyslem nesené vybočení z rámce nezávadných vývodů ostatních. Než i, zdali tomu tak jest, lze spolehlivě posouditi jen po zjištění, nemá-li příznivější pro stěžovatele výklad oněch výroků oporu ve vývodech těchto. Zjišťování doslovu, smyslu a směru vývodů stěžovatelových v jejich celistvosti bylo proto podmínkou správného posouzení smyslu a směru závadné části jejich, to tím více, že výpovědi svědků omezily se na potvrzení závadných výroků, aniž se zmínily o ostatních vývodech, takže nebylo záruky, že jest správným úsudek svědků, že stěžovatel hanobil závadnými výroky český národ a že řeč byla způsobilá, snížití vážnost Československé republiky. Zamítl-li nalézací soud průvodní návrhy obhájcovy, k onomu zjišťování směřující, nevyhověl příkazu §u 3 tr. ř., že k okolnostem k obraně obviněného sloužícím jest míti stejně bedlivý zřetel jako k okolnostem usvědčujícím, a porušil tím zásadu, již šetřiti káže podstata řízení, zabezpečujícího obhajobu. Pro doličenou neúplnost řízení bylo rozsudek prvé stolice z důvodu čís. 4 §u 281 tr. ř. již v zasedání neveřejném dle §u 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 jako zmatečný zrušiti a dle §u 288 čís. 1 tr. ř. uznati dále, jak shora uvedeno. Nalézacímu soudu bude, neshledá-li ve zjištěném skutku přečin čís. 5 §u 14 zák. na ochr. rep., uvažovati o tom, není-li jím naplněna jiná skutková podstata, v §u 14 normovaná.

Čís. 1658.

Jde o přešupek podle §u 320 f) tr. zák., nikoliv o zločin §u 199 d) tr. zák., předložil-li obviněný soudu v trestním řízení jím padělanou veřejnou listinu k osvědčení svých nepravdivých údajů.

Zločin podvodného úpadku podle §u 205 a) tr. zák.

»Odstraněním« jest jen takové vybavení věci dlužníkovy z dosahu věřitelů, jímž se zmenšuje pro věřitele dosažitelné jeho jmění.

»Zcizením« jest vzdání se práva dlužníkem, nedostala-li se zcizovacím úkonem rovnocenná úplata do jmění, jehož mohou věřitelé použití k úhradě svých pohledávek.

»Zmenšení jmění« nastává, byl-li jednáním pachatelovým způsoben nepříznivější pro věřitele poměr mezi souhrnem pasiv a aktiv, než jaký byl před oním jednáním.

Zřízení zástavy pro platnou pohledávku samo o sobě není ještě zmenšením jmění (§ 205 a) tr. zák.), může však po případě býti nadržováním věřiteli dle §u 485 tr. zák. nebo dáním zástavy ve smyslu §u 486 čís. 2 tr. zák.

(Rozh. ze dne 4. června 1924, Zm II 144/24.)